

Jarosław Rzepa

minister edukacji i nauki

Interpelacja nr 27274

Interpelacja w sprawie konieczności nowelizacji ustawy o systemie informacji oświatowej

Szczecin 28 września 2021 r.

Interpelacja poselska w przedmiocie pilnej potrzeby nowelizacji ustawy o Systemie Informacji Oświatowej

Działając na podstawie art. 115 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz.U. 1997r. nr 78, poz. 483 ze zm.) oraz art. 14 ust. 1 pkt. 7 ustawy z dnia 9 maja 1996 r. o wykonywaniu mandatu posła i senatora (Dz.U. 1996r. nr 73, poz. 350), a także art. 192 ust. 1 uchwały Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 30 lipca 1992 r. Regulamin Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej (M.P. 1992 nr 26, poz. 185 ze zm.), składam niniejszą interpelację w przedmiocie pilnej potrzeby nowelizacji ustawy o Systemie Informacji Oświatowej:

Stan faktyczny

Ustawą z dnia 15 kwietnia 2011 r. o systemie informacji oświatowej (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 584 – zwana dalej: u.s.i.o.) określono zasady i tryb funkcjonowania Systemu Informacji Oświatowej (zwany dalej: SIO). Jak podaje Centrum Informatyczne Edukacji jest to baza danych, w której kataloguje się informacje o placówkach edukacyjnych, nauczycielach, i uczniach, mająca od lipca 2017 r. formę przeglądarkową, ale funkcjonująca już od 2005 r. (<https://cie.gov.pl/sio/> - dostęp: 28.09.21 r.).

Każdy uczeń posiada swój profil w SIO, w którym figurują jego dane osobowe, takie jak: imię (imiona), nazwisko, numer PESEL, miejsce zamieszkania i inne. Jednakże u.s.i.o. posiada lukę prawną, umożliwiającą wielu placówką edukacyjnym zakładanie jednemu uczniowi więcej, niż jednego profilu, co prowadzi do ich faktycznego dublowania i co wbrew pozorom nie jest jedynie problemem o czysto technicznym charakterze (o czym szerzej w dalszej części niniejszej interpelacji).

Stan prawny

Zgodnie z przepisem art. 44 ust. 1 u.s.i.o. na szkołach i innych placówkach dydaktycznych spoczywa obowiązek przekazania do SIO danych identyfikacyjnych ucznia (obejmujących jego imię, nazwisko, numer PESEL) oraz jego danych dziedzinowych (obejmujących dotychczasową ścieżkę jego kształcenia, stopień rozwoju etc.).

W praktyce niekiedy dochodzi jednak do sytuacji, w której to dwie placówki edukacyjne przekazują dane tego samego ucznia do SIO. Takie incydenty mogą wystąpić wówczas, gdy dziecko uczęszczało do przedszkola, ale obowiązek rocznego przygotowania do podjęcia nauki w pierwszej klasie szkoły podstawowej odbywa już w szkole lub gdy w ciągu roku szkolnego dziecko przenoszone jest z placówki publicznej do prywatnej. Niekiedy, na przykład w przypadku konfliktów rodzinnych między rodzicami, dzieci de facto zapisane są do dwóch placówek jednocześnie (np. matka zapisuje dziecko do szkoły publicznej, a ojciec – do prywatnej, zaś ostateczne rozstrzygnięcie sprawy należy do sądu opiekuńczego). Bardzo często w takich sytuacjach dochodzi do tego, że obie placówki edukacyjne dokonują wpisu danych ucznia do SIO, co prowadzi do ich dyblowania w Systemie.

Wyżej scharakteryzowany problem nie ma wyłącznie technicznego charakteru, albowiem pośrednio wpływa na wysokość subwencji oświatowej, jaka jest przyznawana danej placówce edukacyjnej. Uczeń zostaje bowiem przypisany do tej placówki, która przekazała jego dane do SIO, co odpowiednio zwiększa liczbę uczniów, uczęszczających do danej szkoły, czy przedszkola.

Tymczasem zgodnie z mechanizmem rozdzielania subwencji oświatowych, który ustawodawca uregulował w przepisie art. 28 ustawy z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1672 – zwana dalej: u.d.j.s.t.) subwencje oświatową oblicza się w ten sposób, że od kwoty przeznaczonej na część oświatowej subwencji ogólnej dla wszystkich jednostek samorządu terytorialnego odlicza się 0,4%, którą to sumę przeznacza się na rezerwę części oświatowej subwencji ogólnej. Następnie część oświatowej subwencji ogólnej rozdysponowuje pomiędzy poszczególne jednostki samorządu terytorialnego Minister właściwy do spraw oświaty i wychowania. Podziału dokonuje się w drodze rozporządzenia, przy wydaniu którego Minister kieruje się m.in. liczbą uczniów, uczęszczających do danej szkoły, czy przedszkola (art. 28 ust. 6 pkt 3 u.d.j.s.t.).

Dlatego też słusznie dostrzega się w orzecznictwie sądów administracyjnych, iż: „[...] algorytm podziału subwencji oświatowej, w którym uwzględniono liczne parametrów obrazujące specyfikę kształtowania składowych elementów subwencji w odniesieniu zarówno do zadań szkolnych, jak i do zadań pozaszkolnych, podlega corocznej modyfikacji, co wynika z analizy wskaźników ekonomicznych obrazujących przeciętne koszty kształcenia i działalności szkół oraz placówek oświatowo-wychowawczych. W algorytmie przyjmowana jest reguła, według której <<pieniądz idzie za uczniem>>, co oznacza naliczanie subwencji na podstawie liczby uczniów uczęszczających do szkół i placówek oświatowych prowadzonych przez poszczególne jednostki samorządu. Wysokość subwencji uzależniona jest od liczby uczniów przeliczeniowych otrzymanej przez zastosowanie zróżnicowanych wag dla wybranych kategorii uczniów (wychowanków) i określonych typów i rodzajów szkół oraz wskaźnika korygującego,

uwzględniającego stopnie awansu zawodowego nauczycieli” (wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie z dnia 30 stycznia 2020 r., sygn. akt: V SA/Wa 1160/19, LEX nr: 3019661, dostęp: 28.09.21 r.).

Liczba uczniów, którą dana placówka edukacyjna zgłasza do SIO ma zatem pośredni wpływ na przydzielenie jej odpowiedniej subwencji oświatowej. Jeżeli więc uczeń jest jednocześnie zgłaszany przez dwie placówki, z której do jednej w ogóle nie uczęszcza (uczeń może się uczyć tylko w jednej szkole/przedszkolu), to ta placówka nienależnie pobiera na niego subwencję. W ten oto sposób teoretycznie czysto techniczny problem staje się źródłem rzeczywistego kłopotu prawnego.

W związku z powyższym należy postulować przeprowadzenie niezwłocznej nowelizacji u.s.i.o. w kierunku zmierzającym do zlikwidowania obecnie istniejącej luki prawnej, która umożliwia jednoczesne zgłoszenie danych jednego ucznia do SIO przez dwie placówki edukacyjne jednocześnie. W szczególności należałoby rozważyć organicznie przypisanie ucznia tylko do jednej placówki tak, by uniemożliwić innym placówkom w tym samym czasie zgłoszenie danych tego ucznia do Systemu, co pozwoli zapobiec dublowaniu zgłoszeń w SIO.

Mając powyższe na uwadze, zwracam się z następującymi pytaniami:

1. Czy Ministerstwo Edukacji i Nauki otrzymywało sygnały o jednoczesnym zgłaszaniu danych uczniów przed dwie placówki edukacyjne do SIO? Jeśli tak, to jaka jest przybliżona liczba takich przypadków?
2. Czy Ministerstwo Edukacji i Nauki rozważa możliwość przeprowadzenia nowelizacji u.s.i.o. tak, aby zapobiec jednoczesnemu zgłaszaniu do SIO danych tego samego ucznia przez dwie placówki edukacyjne? Jeśli tak, to jakie są to propozycje i na jakim etapie znajdują się prace legislacyjne z nimi związane? Jeśli nie, to dlaczego?
3. Czy Ministerstwo Edukacji i Nauki otrzymywało sygnały o nienależnym pobieraniu subwencji oświatowej przez placówki edukacyjne, które zgłosiły do SIO dane ucznia, który w rzeczywistości nie uczęszcza do danej placówki? Jeśli tak, to jaka jest przybliżona liczba takich przypadków i jakie działania podjęto, by zapobiec podobnym incydentom (jeśli takich działań nie podejmowano, to proszę wskazać dlaczego)?

Jarosław Rzepa

Posel na Sejm RP

IX kadencji